

Onderwerp

Inwerkingtreding Spreidingswet

Kern mededeling:

Op 31 januari 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen in werking getreden, beter bekend als de Spreidingswet. Met deze mededeling informeren wij u over deze wet, de uitwerking daarvan en de positie van zowel de commissaris van de Koning (CdK) als het college van Gedeputeerde Staten (GS) daarin.

Mededeling:

Doel Spreidingswet

De Spreidingswet geeft gemeenten de wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen mogelijk te maken. Met deze wet beoogt de regering te komen tot een stabiel en robuust stelsel voor asielopvang en een evenwichtigere verdeling van asielzoekers over het land.

Provinciale regietafel

In elke provincie overleggen de colleges van B&W, GS en het COA over de verdeling van opvangplaatsen binnen de provincie (als territoriale en bestuurlijke eenheid). Zij doen dit aan daartoe ingerichte Provinciale Regietafels (PRT's), onder voorzitterschap van de commissaris van de Koning als Rijksorgaan. In samenhang met de asielopgave wordt aan deze tafel ook overleg gevoerd over de opvang van ontheemden uit Oekraïne en over de huisvesting van asielzoekers aan wie een verblijfsvergunning is toegekend (vergunninghouders). Er kunnen aan de PRT geen besluiten worden genomen, het is slechts de tafel voor bestuurlijke regie en coördinatie. Besluiten over bijvoorbeeld nieuwe locaties worden altijd in betreffende colleges van B&W en gemeenteraad genomen.

De CdK is vanuit zijn rol als Rijksorgaan voorzitter van de PRT. Rijkstaken worden door de CdK verricht volgens een ambtsinstructie van de regering. Dat betekent dat de CdK hierover verantwoording aflegt aan de regering. Met het aannemen van de Spreidingswet is een extra artikel toegevoegd aan de ambtsinstructie. Artikel 9a uit de ambtsinstructie bepaalt ten aanzien van de PRT: "de commissaris roept de overleggen, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen met redelijke tussenpozen bijeen". De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid kunnen daarop door het parlement worden aangesproken.

Samen met de gemeenten probeert de CdK tot een gedragen invulling van de provinciale opgave te komen. De CdK faciliteert het gesprek tussen gemeenten, COA en GS en brengt verslag uit van die gesprekken aan de Minister. De CdK is niet bestuurlijk verantwoordelijk voor de inhoud van de overleggen. De CdK heeft ook geen beslissingsbevoegdheid als het gaat om bijvoorbeeld het aanwijzen van gemeenten om asielopvang te leveren of om het aanwijzen van locaties voor asielopvang in gemeenten.

De Spreidingswet brengt geen verandering aan in de taken en bevoegdheden van Gedeputeerde Staten. GS nemen deel aan de PRT in de rol van toezichthouder op wettelijke taken die gemeenten hebben bij op het huisvesten van vergunninghouders en als bevoegd gezag ten aanzien van geldende wet- en regelgeving, zoals de Wet natuurbescherming. Daarmee zijn Gedeputeerde

Registratienummer

3232764

Datum

27 februari 2024

Expertiseteam

ETMIL

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Gerritsen, A.J.

Ter kennisname aan PS en

burgerleden

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

3232764

Staten een belangrijke gesprekspartner aan de PRT's omdat opvang en huisvesting onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. De Minister van Justitie & Veiligheid is verantwoordelijk voor het toezicht op de wettelijke taken van gemeenten ten aanzien van de asielopvang.

COA

De Spreidingswet brengt ook geen verandering in de belangrijkste taak van het COA: het bieden van materiële en immateriële opvang aan asielzoekers, zoals die is geregeld in de Wet COA, in nauwe samenwerking met gemeenten.

De spreidingswet voorziet een aantal fases:

Fase 1

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (J&V) stelt vóór 1 februari (2024) vast hoeveel asielopvangplekken de komende twee jaar nodig zijn. Deze opvangplekken worden (indicatief) verdeeld over de gemeenten op basis van het inwoneraantal en de sociaaleconomische score van een gemeente. Door de aantallen van de gemeenten in de provincie bij elkaar op te tellen, ontstaat de provinciale opvangopgave.

Vertegenwoordigers van de colleges van B&W bespreken aan de provinciale regietafels (PRT's) hoe zij gezamenlijk de opgave gaan invullen. Afgesproken wordt welke gemeenten asielopvang leveren en hoeveel. Reeds bestaande opvangplekken van meer dan 100 plekken en die langer dan 5 jaar blijven bestaan – of plekken die binnen 12 maanden beschikbaar komen – tellen mee bij de invulling van de provinciale opgave.

Fase 2

Uiterlijk 1 november (2024) levert de CdK, in zijn rol als Rijksorgaan en voorzitter van de PRT – een verslag op aan de staatssecretaris van J&V. De bewindspersoon stelt uiteindelijk een verdeelbesluit vast.

Fase 3

Gemeenten stellen de opvangplekken beschikbaar en hebben daar 3 tot 6 maanden de tijd voor. Uitsluitend in het geval dat het de gemeenten niet lukt om gezamenlijk de provinciale opgave in te vullen, kan de staatssecretaris gemeenten aanwijzen en daarmee verplichten om asielzoekers op te gaan vangen.

Na 2 jaar start de cyclus opnieuw met het ramen van de hoeveelheid opvangplekken.

Om gemeenten te stimuleren vrijwillig plekken aan te bieden, worden verschillende uitkeringen beschikbaar gesteld. Gemeenten mogen deze uitkeringen vrij besteden, dus ook aan een ander doel dan de opvang van asielzoekers. De hoogte van de uitkering varieert en is afhankelijk van het soort plek dat wordt aangeboden en het aantal aangeboden plekken.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Toelichting werking Spreidingswet	3232784	Ja
		Ja
		Ja

Hoe werkt de Spreidingswet?

-Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen-

Capaciteitsraming, provinciale opgaven en inbreng opvangplekken door gemeenten*

Fase 1: duur 9 maanden

 Berekenen en bekendmaken hoeveel opvangplekken er landelijk nodig zijn. De opvangplekken worden in twaalf provinciale opgaven verdeeld. Deze provinciale opgaven komen tot stand op basis van een verdeelsleutel naar inwoneraantal en sociaal-economische status (SES-WOA score) per gemeente.

 Op de provinciale opgave wordt het aantal bestaande duurzame opvangplekken** of die in de daaropvolgende 12 maanden beschikbaar komt in mindering gebracht.

Gemeenten gaan aan de Provinciale Regietafel (PRT) onder leiding van de Commissaris van de Koning met elkaar in gesprek over de verdeling van alle opvangplekken. Zij beslissen hier onderling welke gemeenten opvang gaan leveren en met hoeveel plekken.

Verdeelbesluit: verdeling opvangplekken over gemeenten per provincie

Fase 2: duur 2 maanden

Ja

Hebben gemeenten de provinciale opgave volledig verdeeld en is deze verdeling uitvoerbaar?

Nee

Staatssecretaris JenV legt door gemeenten gemaakte verdeling vast in verdeelbesluit

Staatssecretaris JenV maakt zelf verdeelbesluit

Realisatie nieuwe opvangplekken*

Fase 3: duur 6 maanden

Gemeenten stellen de opvangplekken beschikbaar.

De wetscyclus (van capaciteitsraming tot de volgende capaciteitsraming) duurt 2 jaar.

* Uitkeringen

Gemeenten kunnen een vrij besteedbare uitkering krijgen voor de duurzame opvangplekken die zij beschikbaar stellen boven hun indicatieve deel. Ook kunnen ze een vrij besteedbare uitkering krijgen voor bijzondere opvangplekken (bijvoorbeeld voor amv's). Daarnaast kunnen provincies en gemeenten een vrij besteedbare uitkering krijgen voor elke opvangplek die zij beschikbaar stellen boven de drempelwaarde van 75% van de provinciale opgave.

** Duurzame opvangplekken

Op dit moment is er al een bestaande duurzame opvangvoorraad: locaties die er nu zijn of die binnen 12 maanden beschikbaar komen van meer dan 100 plekken die langer dan 5 jaar beschikbaar zijn. Deze opvangplaatsen tellen mee bij de invulling van de eigen provinciale opgave. Dat is wat wordt bedoeld met 'in mindering brengen op'.

